

BURGERBEVRAGING

ZUID-OOST-VLAANDEREN 2019

ANALYSERAPPORT

Met steun van

Op basis van
onderzoek door

1. INLEIDING

SOLVA | Streekoverleg is in volle transitie en onderneemt actie om Zuid-Oost-Vlaanderen klaar te stomen voor een beloftevolle toekomst en dit aan de hand van een visietraject. Zo maakten we net voor de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2018 een publicatie op waarbij we volgende strategische uitdagingen voor de regio formuleerden:

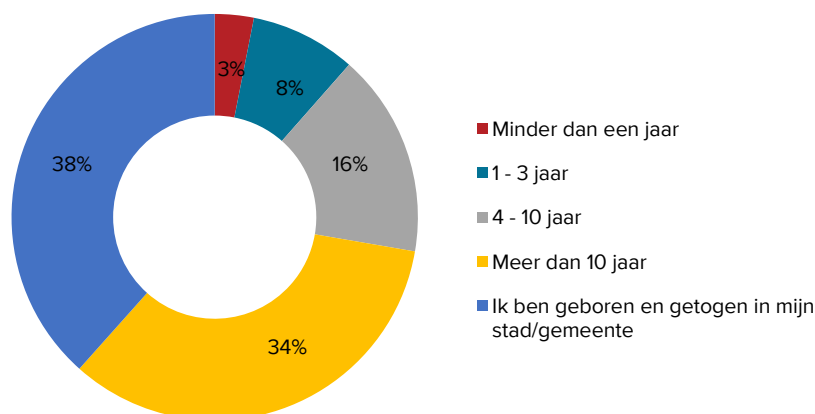
Dit zijn voor SOLVA | Streekoverleg de fundamentele uitdagingen voor de regio. Deze werden tijdens het visietraject zowel intern als extern afgetoetst en onderschreven door een breed spectrum aan regionale partners die mee hun schouders willen zetten onder de realisatie van deze 3 ambities.

Om deze visie kracht bij te zetten organiseerde SOLVA | Streekoverleg in de regio Zuid-Oost-Vlaanderen een burgerbevraging tussen 1 april 2019 en 30 april 2019. Deze bevraging werd afgenomen via een online survey en opgesteld en verwerkt door het onderzoeksbureau Indiville.

De deelnemers werden aangeschreven via drie kanalen:

- Een online panel aangeleverd door Indiville
- De communicatiekanalen van SOLVA en Streekoverleg Zuid-Oost-Vlaanderen
- De communicatiekanalen van de steden en gemeenten uit het werkingsgebied

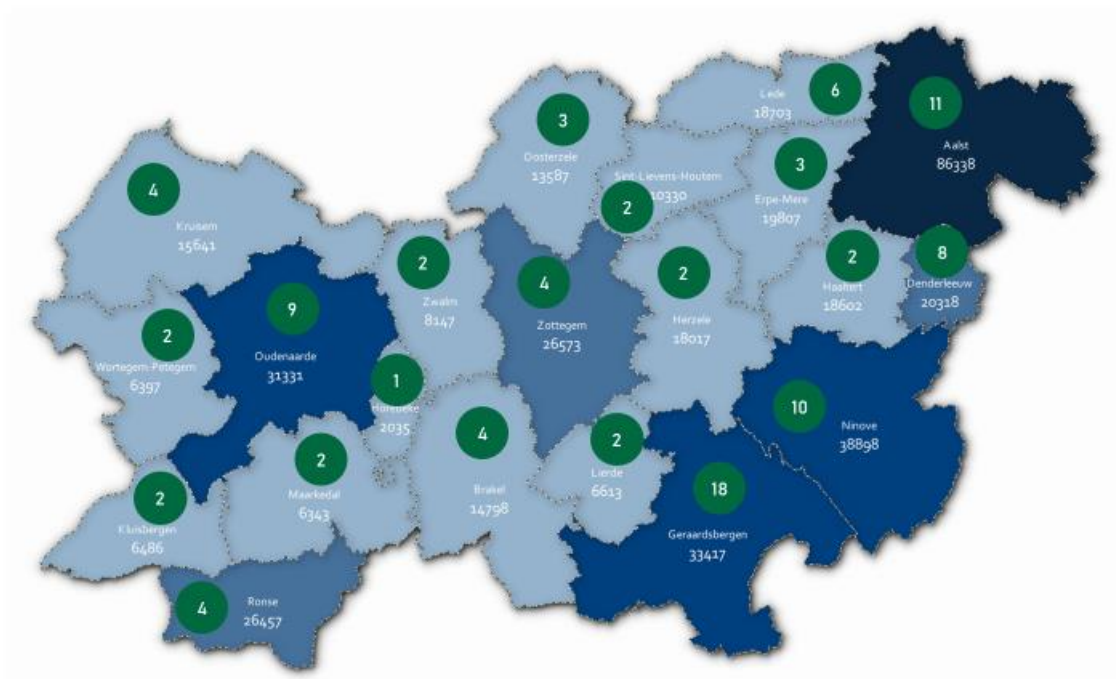
Er namen in totaal 1.557 personen deel aan de bevraging. De data werden gewogen om representatief te zijn op geslacht x leeftijd (6 groepen; 16-75 per 10 jaar) volgens de bevolkingscijfers voor de steden en gemeenten in het SOLVA-werkingsgebied op 1 januari 2018 (Bron: FOD Economie, Algemene Directie Statistiek).

Grafiek: Hoe lang woon je al in je stad of gemeente? (%). Data: Indiville 2019, verwerking SOLVA

De bevraging bereikte voornamelijk inwoners uit de regio Zuid-Oost-Vlaanderen die al een hele tijd in deze regio wonen. Ongeveer een derde is geboren en getogen in zijn/haar stad of gemeente en ongeveer een derde van de respondenten woont er al langer dan 10 jaar.

Onderstaande kaart geeft de regionale verdeling van de responsgraad weer. Op de kaart wordt het bevolkingscijfer per gemeente weergegeven (cijfer en kleur van de gemeente) en het percentage antwoorden per gemeente (cijfer in gekleurde bol). De meeste antwoorden werden verzameld uit Geraardsbergen (18%), Aalst (11%), Ninove (10%) en Oudenaarde (9%).

Kaart: Bevolkingscijfer per gemeente in Zuid-Oost-Vlaanderen en aandeel (%) responsen in burgerbevraging Indiville. Data: FOD Economie en Indiville 2019, verwerking SOLVA

INHOUD ANALYSERAPPORT

Regionale inwonerstevredenheid, aantrekkingskracht en verbeterpunten..... 5

In dit hoofdstuk behandelen we de redenen van de inwoners om zich te vestigen en te werken in of buiten de regio. Er wordt ook in kaart gebracht welke positieve punten en welke verbeterpunten de respondenten zien voor de regio.

Thematische analyse 10

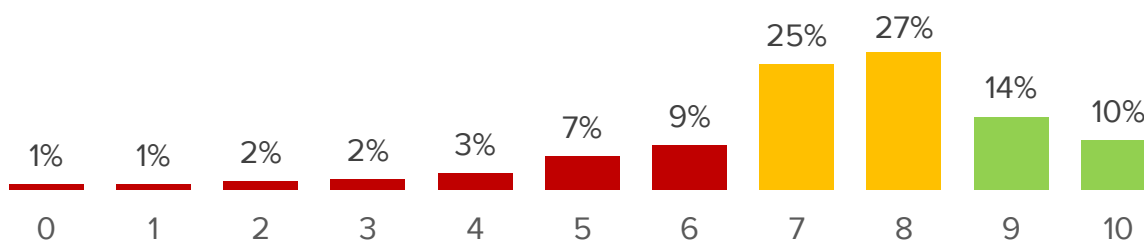
Op basis van 10 domeinen vroegen we aan de burgers in detail hun mening over hun gemeente. We plaatsen de resultaten in dit hoofdstuk in perspectief.

2. REGIONALE INWONERSTEVREDENHEID,

AANTREKKINGSKRACHT EN VERBETERPUNTEN

▪ Regionale inwonerstevredenheid

De respondenten kregen de vraag hoe aangenaam het wonen in de eigen stad of gemeente wordt ervaren op een schaal van 0 (uiterst onaangenaam) tot 10 (zeer aangenaam). Ongeveer de helft van de inwoners geeft zijn of haar gemeente een score van 7 of 8 op 10. Ongeveer een kwart van de inwoners is uitermate tevreden met een score van 9 of 10 op 10, terwijl het andere kwart een score onder de 7 op 10 geeft.

Grafiek: Score algemene tevredenheid gemeente (%). Data: Indiville 2019, verwerking SOLVA

De gemiddelde score die de inwoners aan hun gemeente geven is 7,2 op 10. Dat is iets lager dan gemiddeld door het onderzoeksbureau Indiville voor Vlaanderen wordt vastgesteld (7,4 op 10). Er is slechts een beperkt verschil waar te nemen tussen de steden (Aalst, Ninove, Geraardsbergen, Zottegem, Oudenaarde en Ronse) en de gemeenten. In de steden is de gemiddelde score 7,1 op 10, terwijl dit in de gemeenten gemiddeld 7,4 op 10 is. Er dient hierbij opgemerkt dat landelijke deelgemeenten van de steden als stad worden beschouwd. Wanneer er een onderscheid gemaakt wordt tussen de steden en gemeenten in de Denderregio en de steden en gemeenten in de Vlaamse Ardennen, wordt er wél een duidelijk verschil vastgesteld. De gemiddelde tevredenheid in de Vlaamse Ardennen is 7,7 op 10, terwijl dit in de Denderregio terugvalt tot 6,9 op 10.

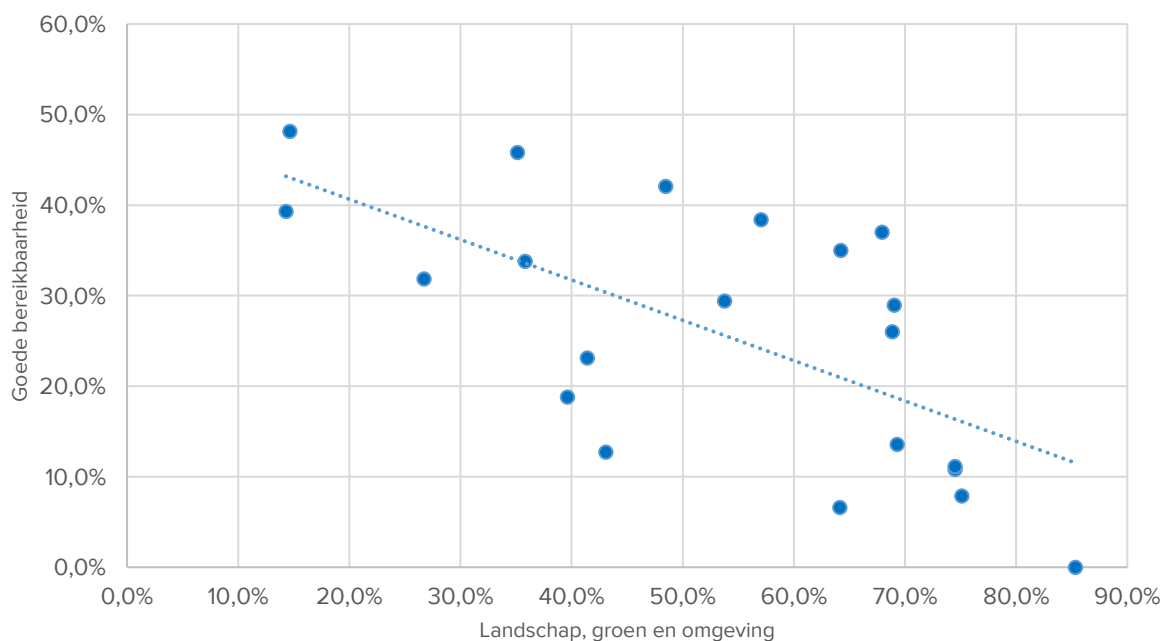
Daarnaast werd gepolst naar de voornaamste redenen om in Zuid-Oost-Vlaanderen te wonen. Respondenten konden hierbij indien gewenst meerdere antwoorden aanduiden. Opvallend is dat het landschap, het groen en de omgeving naar voren komt als de grootste troef van de regio. 42% van de inwoners noemt de groene omgeving expliciet als reden om in de regio te (komen) wonen. Ongeveer 4 op 10 respondenten groeide op in de regio en bleef er ook wonen en/of noemt familiebanden als reden voor de keuze van de woonplaats. Een kleine 30% geeft aan dat de goede bereikbaarheid (met de auto en/of het openbaar vervoer) een belangrijke reden was om in Zuid-Oost-Vlaanderen te (komen) wonen, met daarbij samengaan ook een gelijkaardige score voor de afstand tot op het werk en de nabijheid van voorzieningen.

Grafiek: Redenen om te wonen in Zuid-Oost-Vlaanderen (%). Data: Indiville 2019, verwerking SOLVA

Bijkomend werd bekeken of er opvallende verschillen in de aantrekkingskracht van de gemeenten vast te stellen vallen tussen de steden en gemeenten en tussen de Denderregio en de Vlaamse Ardennen. De redenen om in Zuid-Oost-Vlaanderen te (gaan) wonen zijn in de volledige regio gelijklopend, behalve op vlak van de belangrijkste reden: het landschap, groen en de omgeving. Dit speelt voornamelijk in de gemeenten (53% van de respondenten) en heel wat minder in de steden (33% van de respondenten). Het is ook vooral een reden die speelt in de regio Vlaamse Ardennen (57% van de respondenten), en in mindere mate in de Denderregio (33% van de respondenten). Daartegenover is de bereikbaarheid van de gemeente voornamelijk een reden om in de Denderregio te gaan wonen (32% van de respondenten) en scoort deze reden eerder zwak in de regio Vlaamse Ardennen (18% van de respondenten).

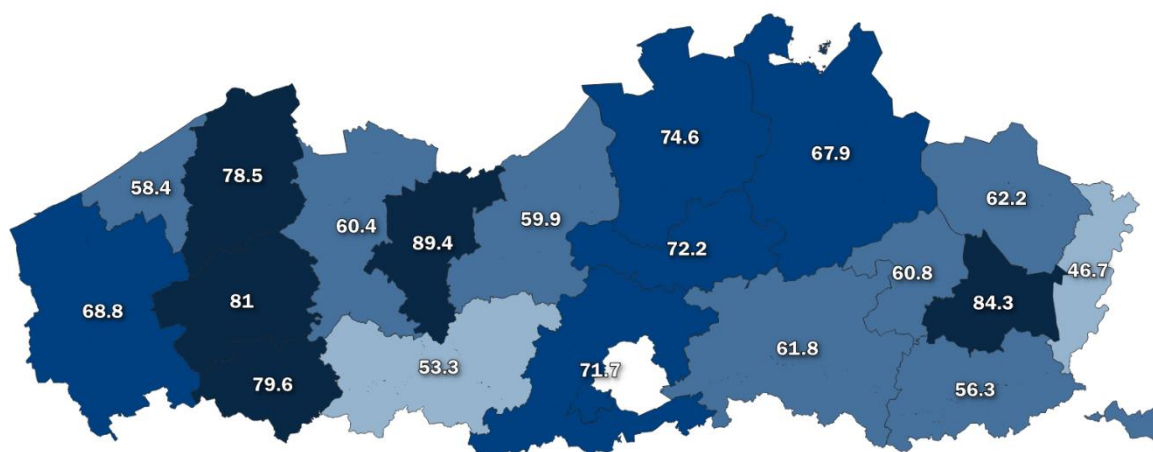
Een wat meer diepgaande analyse leert bovendien dat er een inverse relatie is tussen het groene karakter en de bereikbaarheid van een gemeente als aantrekkingskracht voor (nieuwe) inwoners. In gemeenten waar inwoners voornamelijk aangeven dat landschap en omgeving een reden vormen voor de keuze van woonplaats wordt de goede bereikbaarheid van de gemeente slechts beperkt als reden genoemd en omgekeerd. Er lijkt dus een zeker spanningsveld te bestaan tussen beide factoren.

Grafiek: Landschap en groene omgeving tegenover goede bereikbaarheid als redenen om in Zuid-Oost-Vlaanderen te gaan wonen. Data: Indiville 2019, verwerking SOLVA

▪ Werk in eigen streek

Naast de redenen waarom de inwoners al dan niet gekozen hebben om in Zuid-Oost-Vlaanderen te wonen, werd binnen de bevraging ook gepolst naar redenen om al dan niet in Zuid-Oost-Vlaanderen te werken. 48% van de werkende respondenten gaf aan een job te hebben in de eigen regio, terwijl 52% van de respondenten buiten de regio werkzaam is. Dat ligt in de lijn van de verwachtingen gezien de regionale jobratio vandaag slechts 53,3 bedraagt. Dat wil dus zeggen dat voor 100 arbeidsactieven in Zuid-Oost-Vlaanderen er slechts 53 jobs beschikbaar zijn.

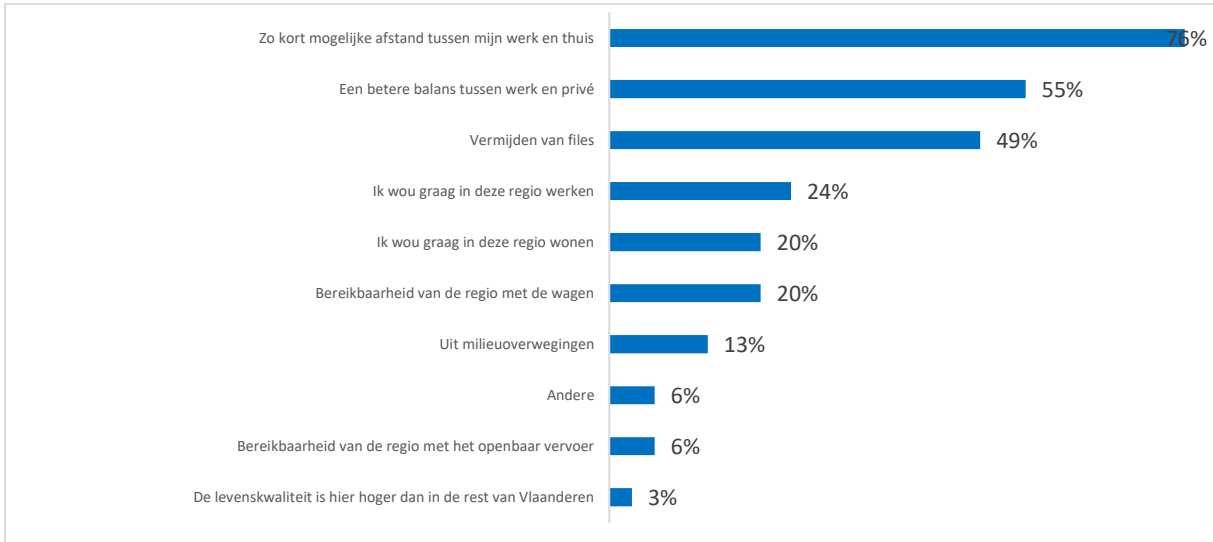
Kaart: Jobratio per RESOC, 2016. Bron: Steunpunt Werk, Vlaanderen

De respondenten die aangeven niet in de regio Zuid-Oost-Vlaanderen te werken werden eveneens gevraagd de belangrijkste reden hiervoor op te geven. Hieruit komt duidelijk naar voren dat de voornaamste reden het niet vinden van (geschikt) werk in de regio is (48%). Inzetten op het creëren van geschikte werkgelegenheid in eigen streek blijft met andere woorden een regionaal aandachtspunt.

Grafiek: De belangrijkste redenen om niet te werken binnen de regio Zuid-Oost-Vlaanderen (%). Data: Indiville 2019, verwerking SOLVA

Van de respondenten die aangeven wel in de regio te wonen én te werken, geeft een kleine helft aan dat dit ook een bewuste keuze is. De redenen hiervoor liggen voor de hand, maar geven het belang van werk in eigen streek goed weer.

Grafiek: De belangrijkste redenen om te kiezen om te wonen én werken binnen de regio Zuid-Oost-Vlaanderen (%). Data: Indiville 2019, verwerking SOLVA

Op het einde van de bevraging werd aan de inwoners gevraagd welke zaken zij als eerste zouden aanpakken indien zij burgemeester waren van hun eigen gemeente. De uitgebreide antwoorden werden door het onderzoeksbureau Indiville verwerkt tot een woordenwolk.

De woordenwolk geeft al een eerste indicatie over de thema's die uit de burgerbevraging naar voren komen, met name groen, (verkeers)veiligheid en het ruimere thema mobiliteit met voetpaden en fietspaden als voornaamste bekommernissen. In dit analyserapport worden deze bevindingen op kwantitatieve wijze verduidelijkt.

- **Sterktes en zwaktes in Zuid-Oost-Vlaanderen**

De respondenten kregen een lijst van 99 aspecten verspreid over verschillende thema's voorgelegd waarbij zowel de positieve als negatieve aspecten konden worden aangeduid. Over de thema's heen en voor de volledige regio werden onderstaande 10 aspecten door de inwoners het meest gunstig en het meest ongunstig geëvalueerd.¹

- ▶ Top 10 sterktes Zuid-Oost-Vlaanderen
 1. Het gemeentelijke infoblad
 2. De werking van recyclage- en containerparken
 3. Het aanbod van de bibliotheek
 4. Jeugdbewegingen
 5. De website van de gemeente
 6. De bereikbaarheid met de auto
 7. Speelpleinwerking
 8. Het studieaanbod
 9. De bereikbaarheid te voet van de scholen
 10. De dienstverlening van de toeristische dienst
- ▶ Top 10 verbeterpunten Zuid-Oost-Vlaanderen
 1. Veilige fietspaden
 2. De staat van de fietspaden
 3. De staat van de voetpaden
 4. Veilige voetpaden
 5. Zwerfvuil en sluikstorten
 6. Het aanbod aan fietspaden
 7. Verkeersveiligheid
 8. De manier van besteden van overheidsmiddelen
 9. Verkeersdoorstroming
 10. Fietsinfrastructuur (fietsenstallingen, oplaadpunten, etc.)

Bij de positieve aspecten valt op dat de communicatiekanalen (infoblad en website) van de gemeente goed worden onthaald. Ook de werking van enkele diensten zoals de containerparken, bibliotheek, toeristische dienst en speelpleinwerking (en jeugdbewegingen) wordt positief geëvalueerd, net als de nabijheid van onderwijsvoorzieningen. Opmerkelijk is dat de bereikbaarheid met de auto de top 10 haalt van meest positieve aspecten in Zuid-Oost-Vlaanderen. De respondenten vinden hun eigen gemeente met andere woorden in grote mate goed bereikbaar met de auto, maar mobiliteit als thema domineert desalniettemin de top 10 van negatieve scores. Zowel de verkeersveiligheid als de verkeersdoorstroming halen deze top 10, maar de respondenten tonen zich nog meer ontevreden over alles wat met voetgangersinfrastructuur en dan vooral fietsinfrastructuur te maken heeft. Ook de aanpak van zwerfvuil en sluikstorten haalt de top 5.

In het volgende onderdeel van dit analyserapport wordt dieper ingegaan op alle bevroegde thema's en worden de resultaten in detail weergegeven.

¹ De ranking werd opgemaakt op basis van het verschil tussen de positieve en negatieve score zoals nader omschreven in de methodologische uitleg bij de thematische analyse.

3. THEMATISCHE ANALYSE

De respondenten kregen een lijst voorgelegd van 99 aspecten verspreid over verschillende thema's. Daarbij werd eerst gevraagd om alle aspecten aan te duiden waarvan de respondent het aanvoelen heeft dat dit vandaag reeds goed of zeer goed verloopt binnen de eigen gemeente. Vervolgens werd dezelfde lijst nogmaals voorgelegd met de vraag om alle aspecten aan te duiden die slecht tot zeer slecht verlopen binnen de eigen gemeente. Er werd aan de respondenten geen maximum aantal te duiden aspecten opgelegd.

METHODIEK

De 99 bevroegde aspecten in de burgerbevraging worden in een reeks thema's gegroepeerd. Onderstaand rapport geeft voor alle thema's alle aspecten weer en rangschikt ze volgens het verschil tussen **positieve evaluatie (groene balk)** en **negatieve evaluatie (rode balk)**. Wanneer dit **verschil (blauwe balk)** negatief is, wordt het aspect met andere woorden door meer respondenten als slecht dan als goed ervaren in hun eigen gemeente.

De aspecten waar de groene balk groter is dan de rode, zijn de aspecten waarover men overwegend tevreden is; zij hebben een positieve verschilbalk. De aspecten waar de rode balk groter is dan de groene, zijn zaken waarvan men overwegend vindt dat ze beter kunnen. Deze hebben een negatieve verschilbalk.

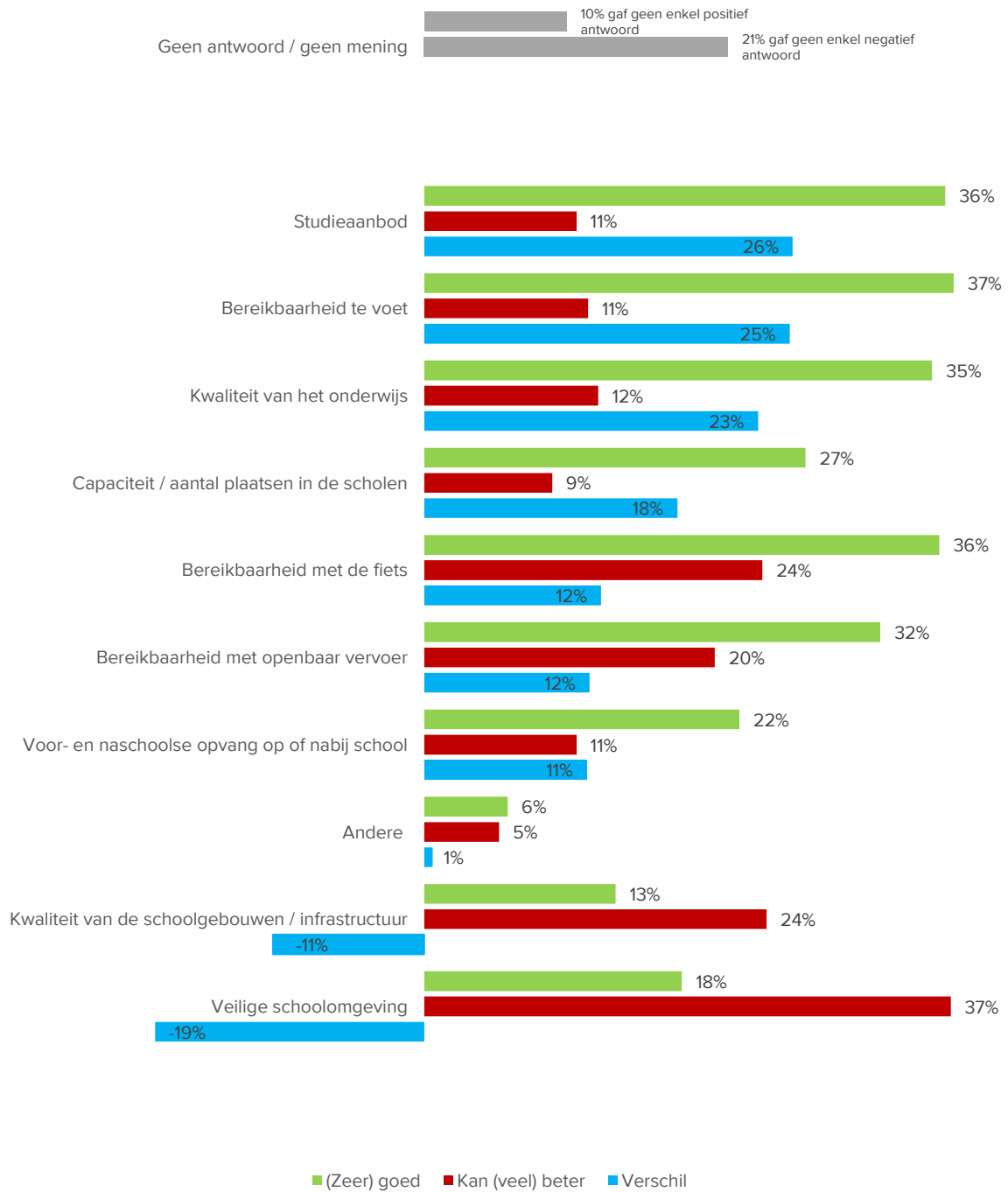
Ook de grijze balken met het percentage 'Geen antwoord / geen mening' is ten slotte interessant. De eerste balk geeft het percentage weer van respondenten die over alle aspecten van het thema heen geen enkel aspect als goed of zeer goed hebben aangeduid. De tweede balk toont het percentage respondenten dat geen enkel aspect van het thema als negatief heeft aangeduid. Deze percentages geven met andere woorden een indicatie van hoe een thema binnen de regio leeft: hoe lager dit percentage, hoe sterker het thema leeft. Een groter deel van de respondenten heeft dan ten minste over één deelaspect een positieve of negatieve mening. En omgekeerd: hoe hoger dit percentage, hoe minder sterk het thema leeft.

ENKELE SAMENVATTENDE CONCLUSIES

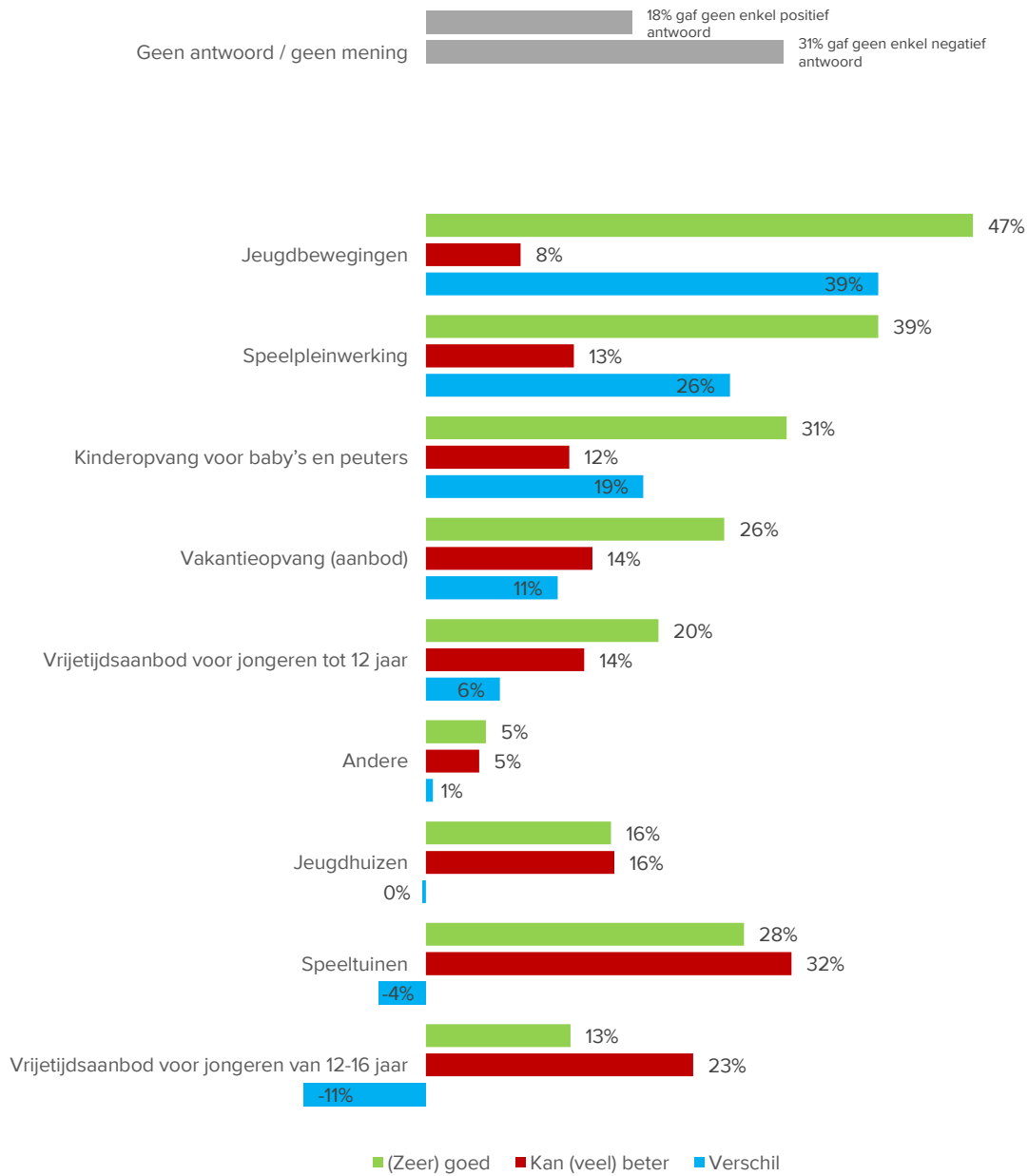
- **Onderwijs**
 - De meeste aspecten worden eerder positief dan negatief geëvalueerd, zowel met betrekking tot het aanbod als de bereikbaarheid van dat aanbod.
 - Twee aandachtspunten komen naar voren: de kwaliteit van de schoolgebouwen en – vooral – de veiligheid van de schoolomgevingen. Een derde van de respondenten geeft aan dat de veiligheid rond de scholen nog veel beter kan. Dit ligt in lijn met de resultaten uit het onderdeel mobiliteit (cfr. infra).
- **Voorzieningen voor kinderen en jeugd**
 - De meeste aspecten worden positief geëvalueerd, zeker alles wat over jeugdbewegingen en speelpleinwerking gaat.
 - De speeltuinen zijn een aandachtspunt. Er is duidelijk een spanningsveld waarbij 28% van de respondenten aangeeft dat dit zeer goed is en 32% van de respondenten net aangeeft dat dit veel beter kan. Hier liggen vermoedelijk verschillen tussen gemeenten, deelgemeenten en wijken aan de basis.
 - Belangrijkste aandachtspunt is het vrijetijdsaanbod voor jongeren tussen 12 en 16 jaar. Dit blijkt traditioneel een erg moeilijke leeftijdsgroep om een geschikt aanbod voor uit te werken.
- **Vrije tijd, sport en cultuur**
 - Alles rond vrije tijd, sport, en cultuur wordt door de respondenten eerder positief geëvalueerd. Slechts 7% van de respondenten vond geen enkel positief aspect in dit thema. Dat wijst op een algemene tevredenheid.
 - Opvallend is de hoge score voor het aanbod van de bibliotheek. De helft van de respondenten geeft expliciet aan hier tevreden over te zijn in zijn of haar gemeente.

-
- **Mobiliteit**
 - De sterkste negatieve scores zijn te vinden bij het thema mobiliteit. Uit de resultaten blijkt een algemene ontevredenheid rond dit thema in de regio. Uitzondering wordt gevormd door de bereikbaarheid met de auto en het aanbod aan openbaar vervoer. Uit de bevraging blijkt met andere woorden dat de inwoners op zich aangeven te beschikken over voldoende mogelijkheden tot mobiliteit, maar dat de kwaliteit en vooral de veiligheid ondermaats is.
 - Zowel de verkeersveiligheid als de verkeersdoorstroming scoren slecht, net als een specifiek thema zoals het aanbod aan deelwagens.
 - De sterkste negatieve scores zijn weggelegd voor alles wat met de veiligheid van fietsinfrastructuur en voetgangersinfrastructuur te maken heeft.
 - **Ruimte**
 - Ook in het thema ruimte zet een zelfde tendens zich door. Zowel het aanbod als de staat van de voetpaden en fietspaden scoren uitermate slecht, net zoals de staat van de wegen en het kwaliteitsvol straatbeeld.
 - Er is een opvallende tegenstelling waar te nemen. Over de aanwezigheid van open ruimte, groen en natuur zijn de meeste inwoners tevreden en ook het onderhoud van het groen scoort eerder positief dan negatief. Het groen in het straatbeeld scoort echter eerder negatief.
 - **Economie, handel en industrie**
 - Over het aanbod van horeca, lokale handel, winkels en lokale producten zijn de inwoners eerder tevreden.
 - De respondenten geven aan dat er op het gebied van ondersteuning van handelaars, startende ondernemingen en het investeren in een aantrekkelijk investeringsklimaat nog verbetering mogelijk is.
 - Het aantal respondenten dat geen aspecten uit dit thema heeft aangeduid ligt beduidend hoger dan bij de vorige thema's. Dit geeft aan dat dit in mindere mate leeft als thema bij de inwoners.
 - **Welzijn en zorg**
 - Voorzieningen voor ouderen en sociale dienstverlening worden eerder positief beoordeeld door de respondenten.
 - De voornaamste aandachtspunten zijn ondersteuning bieden bij problemen rond wonen en een betere integratie van (anderstalige) nieuwe inwoners.
 - **Netheid en veiligheid**
 - Binnen dit thema scoort enkel de werking van de recyclage- en containerparken zeer positief. De andere aspecten worden eerder negatief geëvalueerd.
 - Zowel naar openbare netheid, duurzaamheid, milieubewustzijn, klimaatinspanningen als hernieuwbare energie vinden de respondenten dat dit in de gemeente nog veel beter kan. De aanpak van zwerfvuil en sluikstorten spant de kroon als aandachtspunt.
 - Op vlak van openbare veiligheid wordt vooral de aanwezigheid van politie op straat en het beter vaststellen van verkeersinbreuken als aandachtspunt naar voren geschoven en in mindere mate ook cameratoezicht.
 - **Dienstverlening**
 - De dienstverlening van de gemeente naar de burger toe wordt eerder als positief ervaren.
 - Als belangrijkste aandachtspunten komen een gebrek aan participatie als burger en de manier van besteden van overheidsmiddelen naar voren.
 - **Gemeentelijke communicatie- en informatie**
 - De gemeentelijke communicatie wordt duidelijk positief beoordeeld door de respondenten. Vooral de appreciatie van het gemeentelijk infoblad is daarbij opvallend.
 - Ook de gemeentelijke website en in mindere mate de sociale mediakanalen worden positief geëvalueerd.

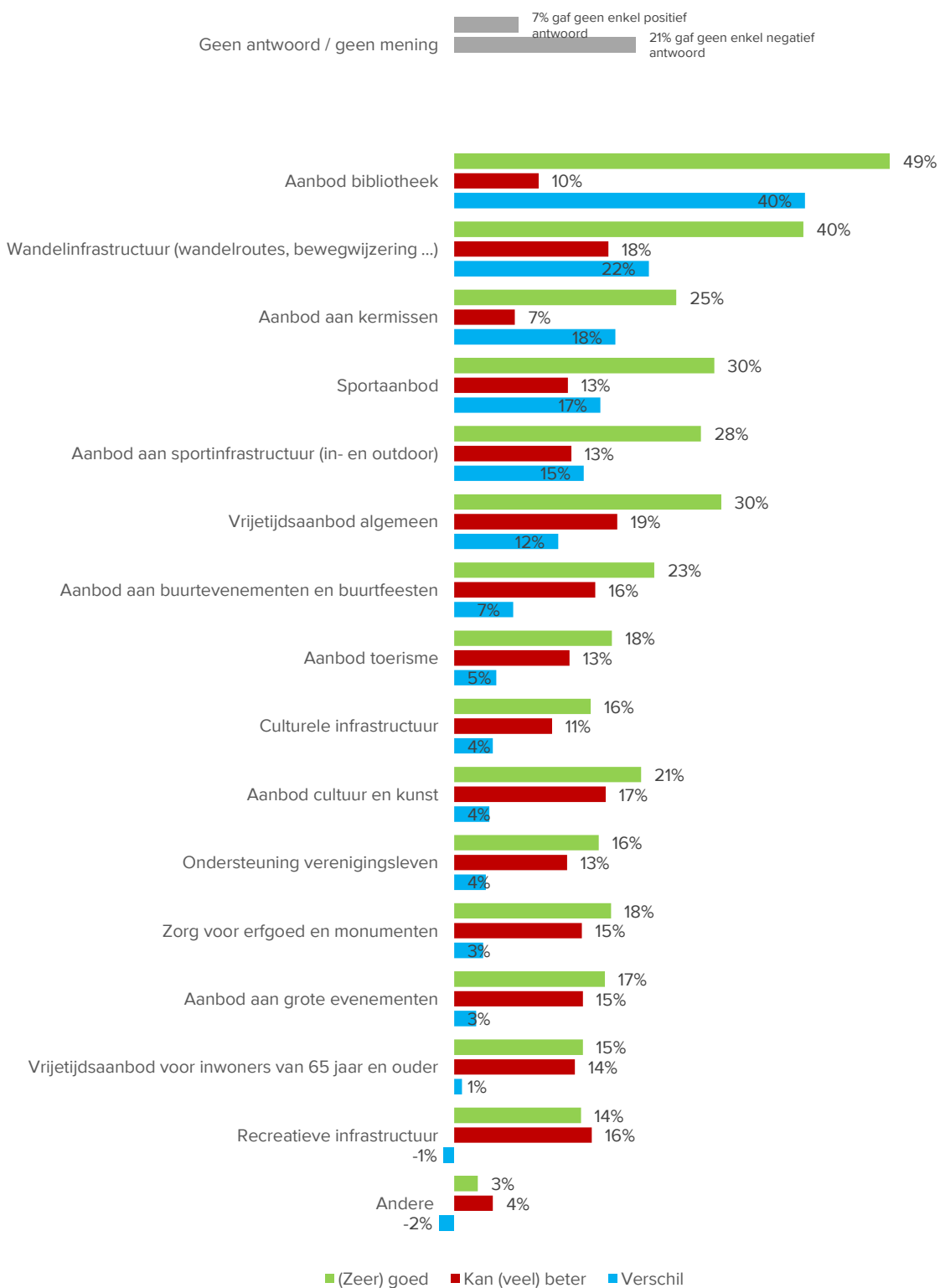
▪ Onderwijs

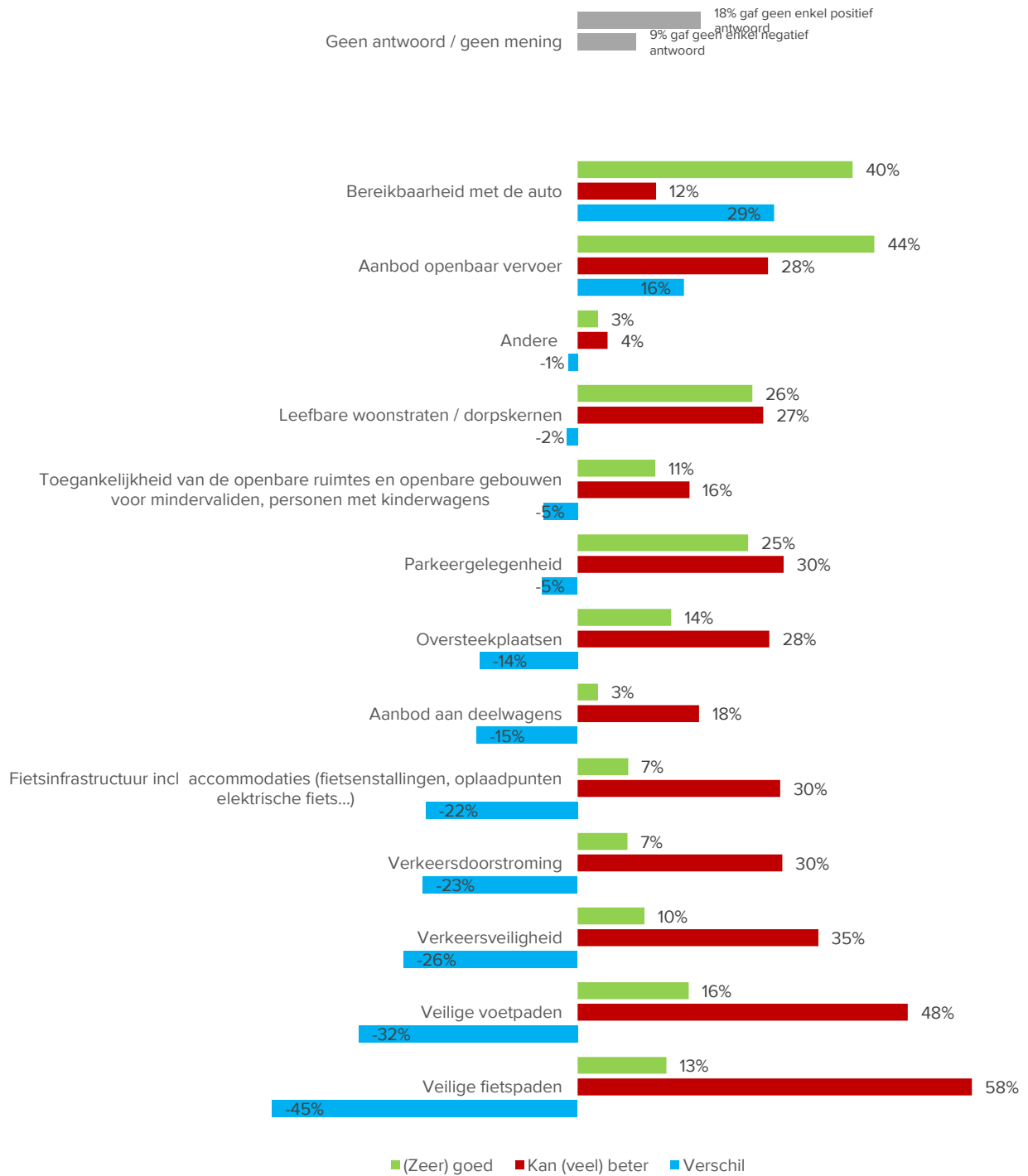
■ Voorzieningen voor kinderen en jeugd

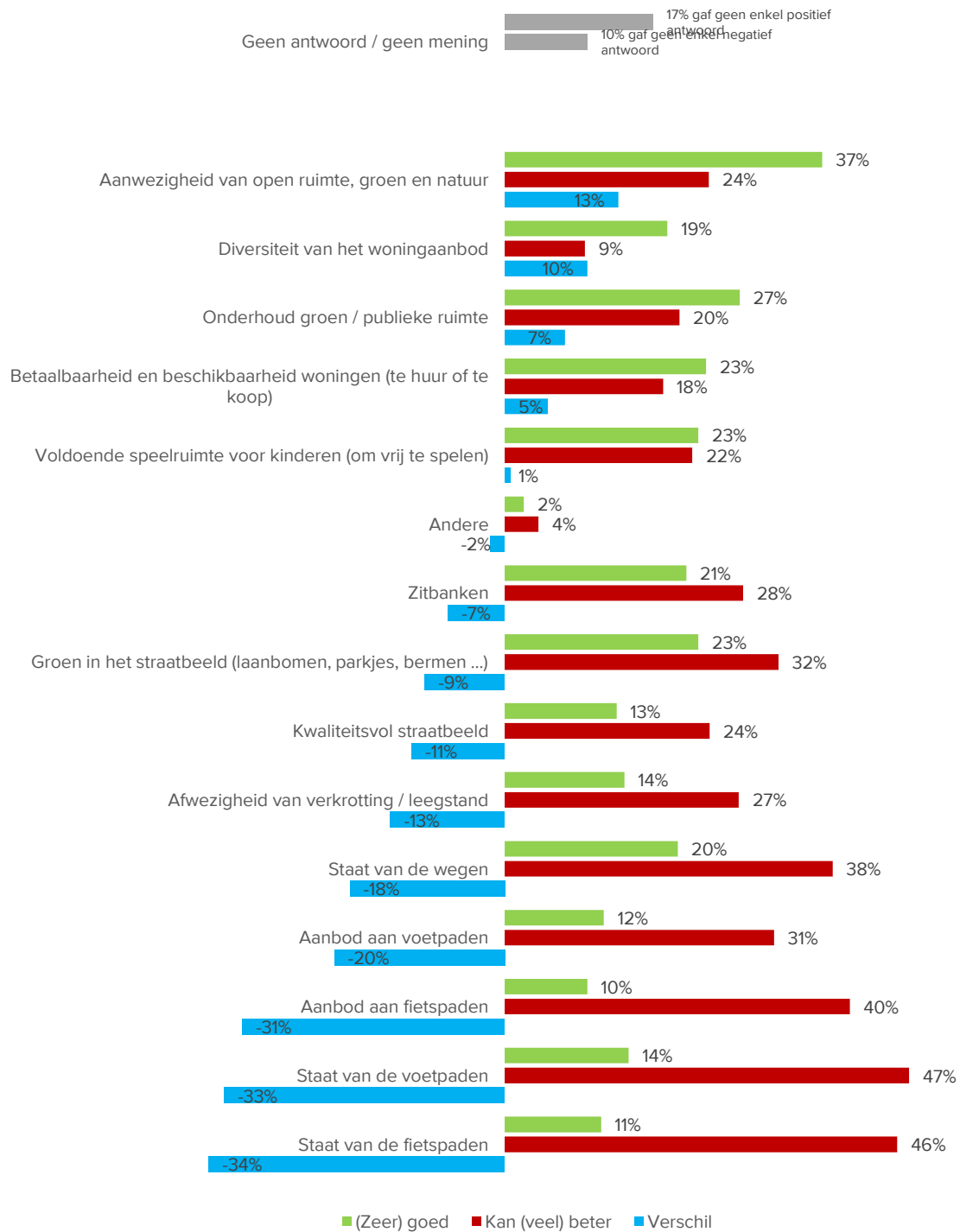
▪ Vrije tijd, sport en cultuur

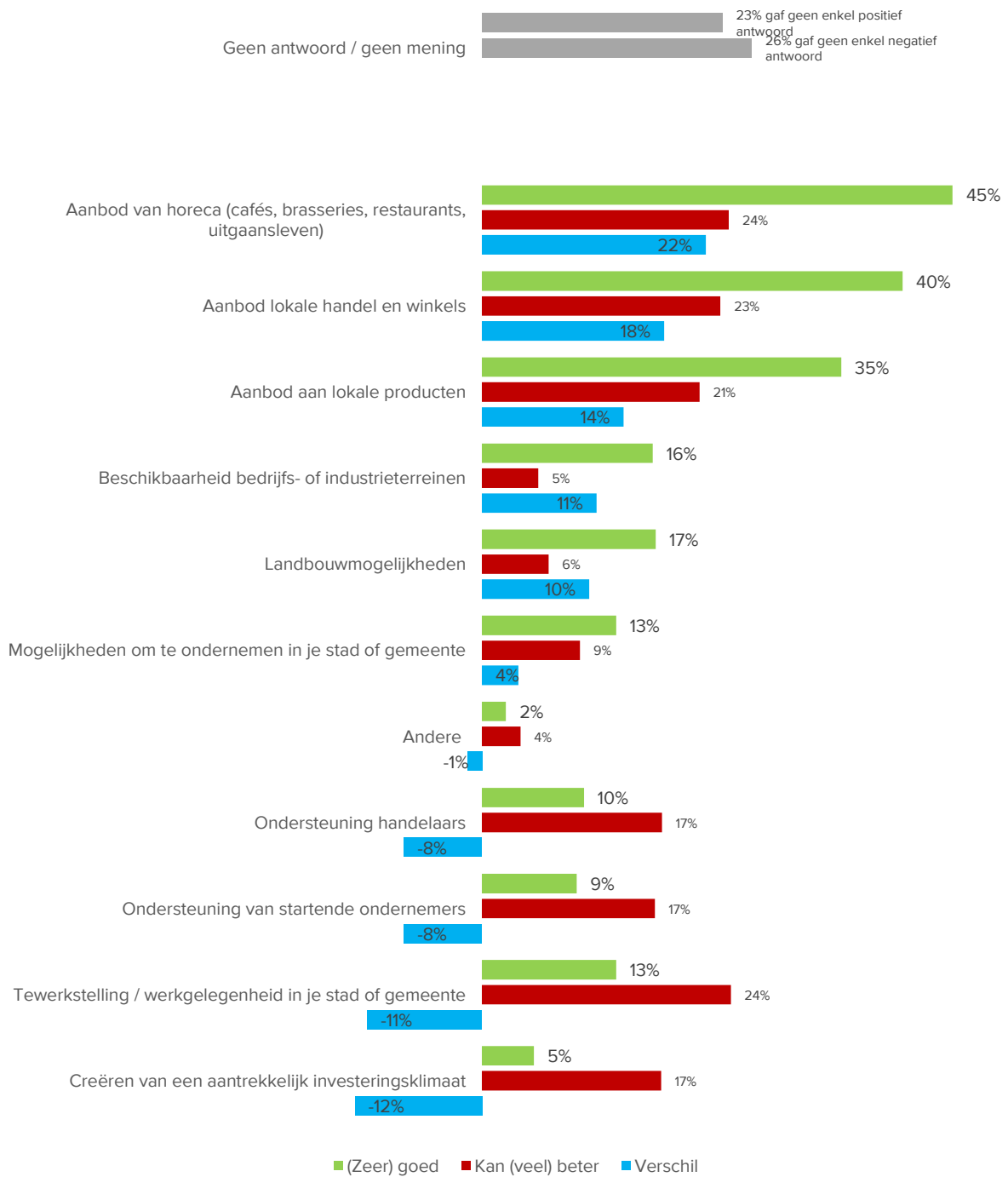
▪ Mobiliteit

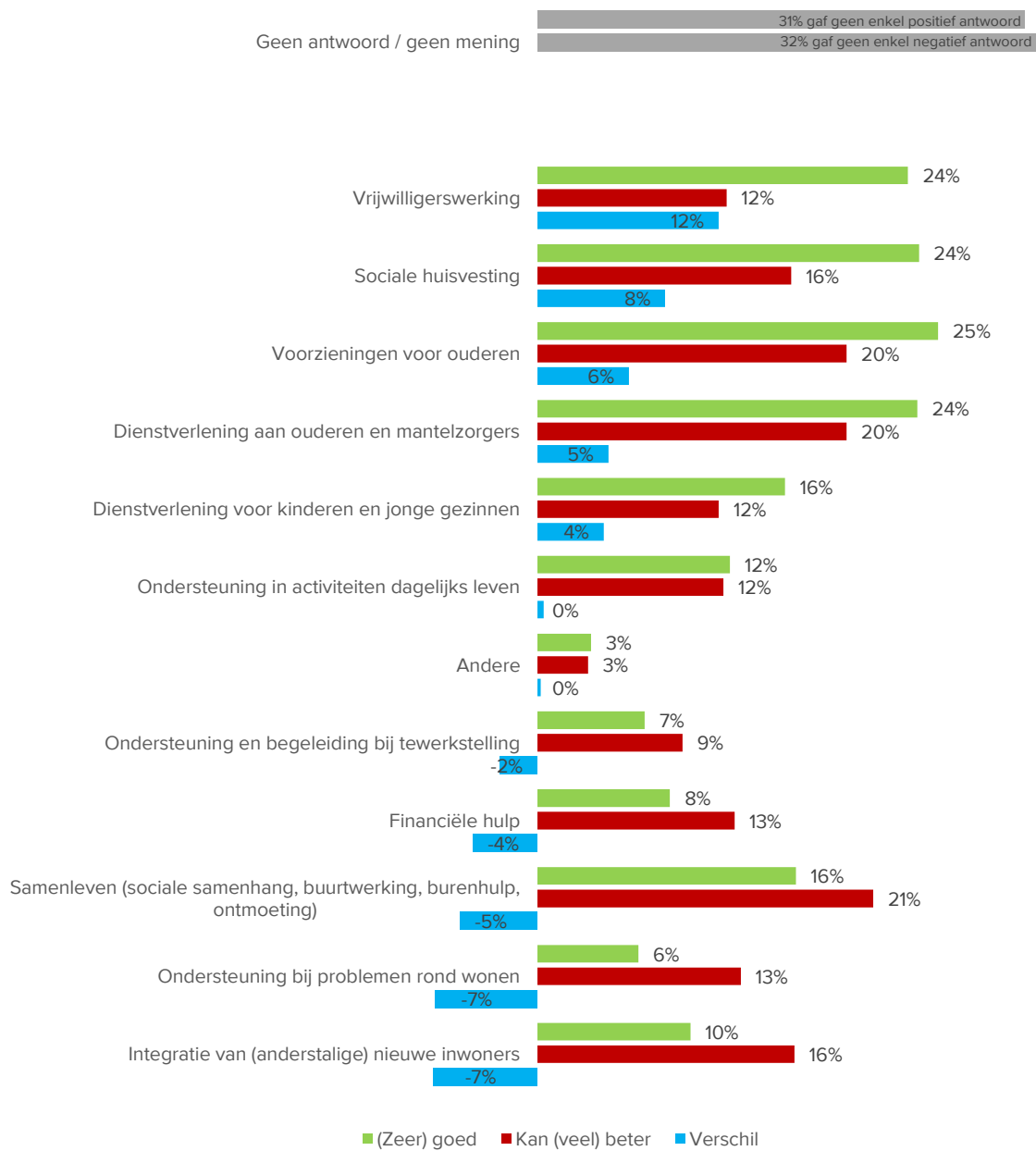
Ruimte

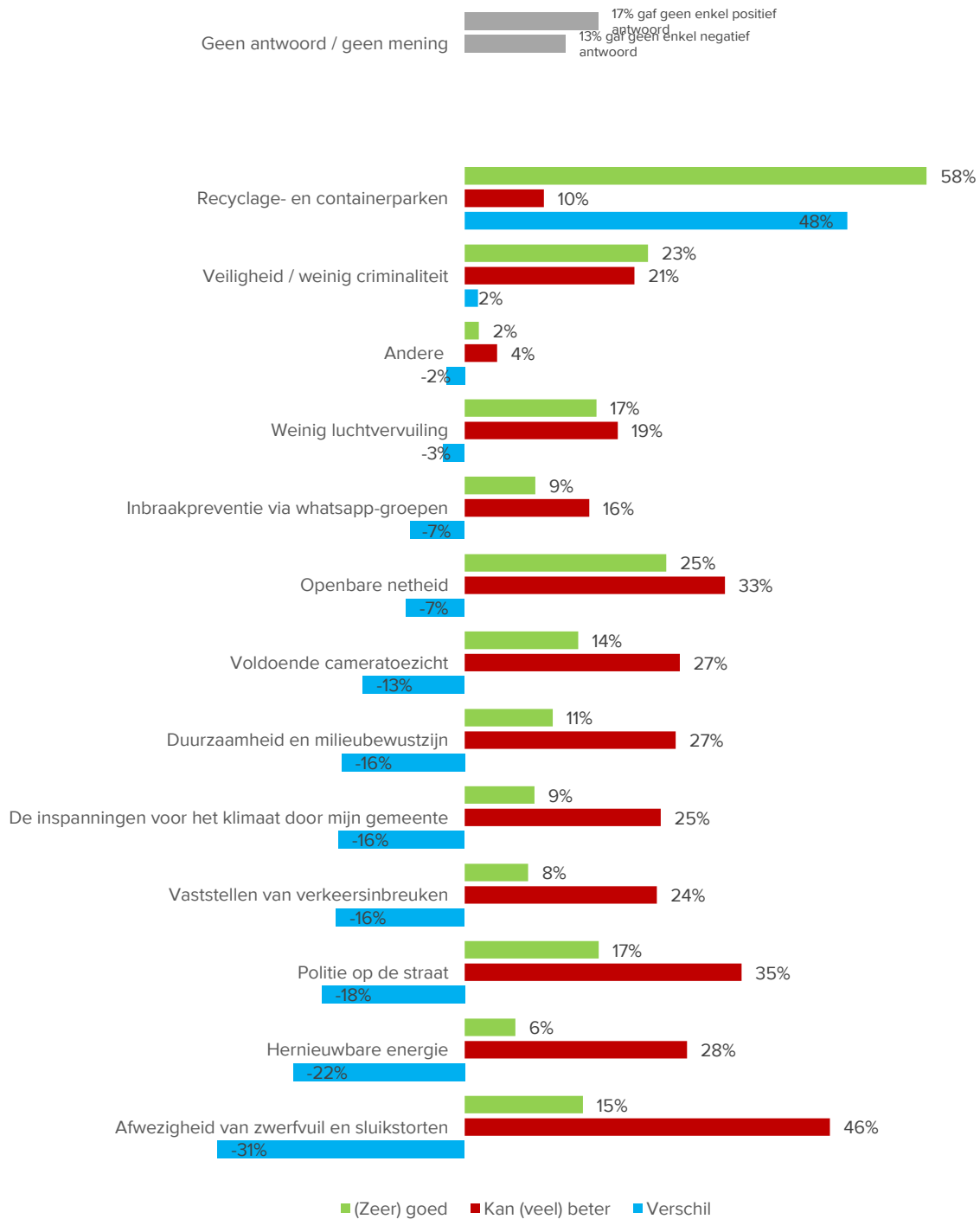
▪ Economie, handel en industrie

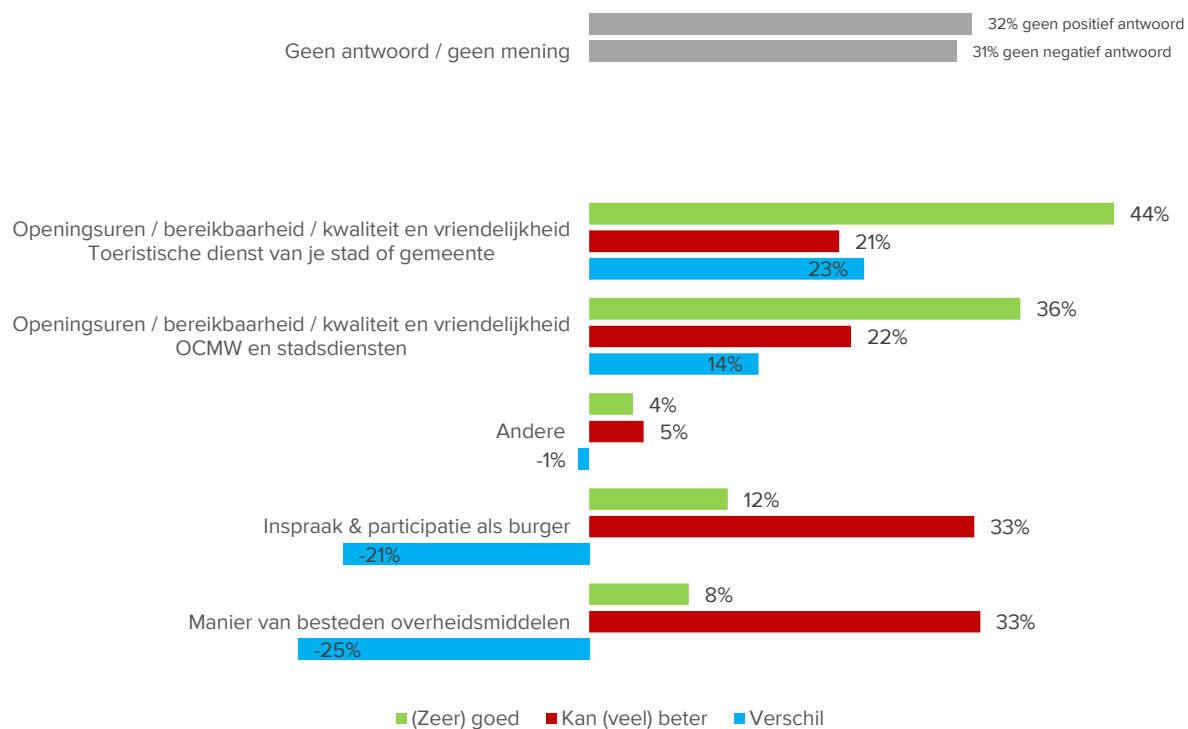
Welzijn en zorg

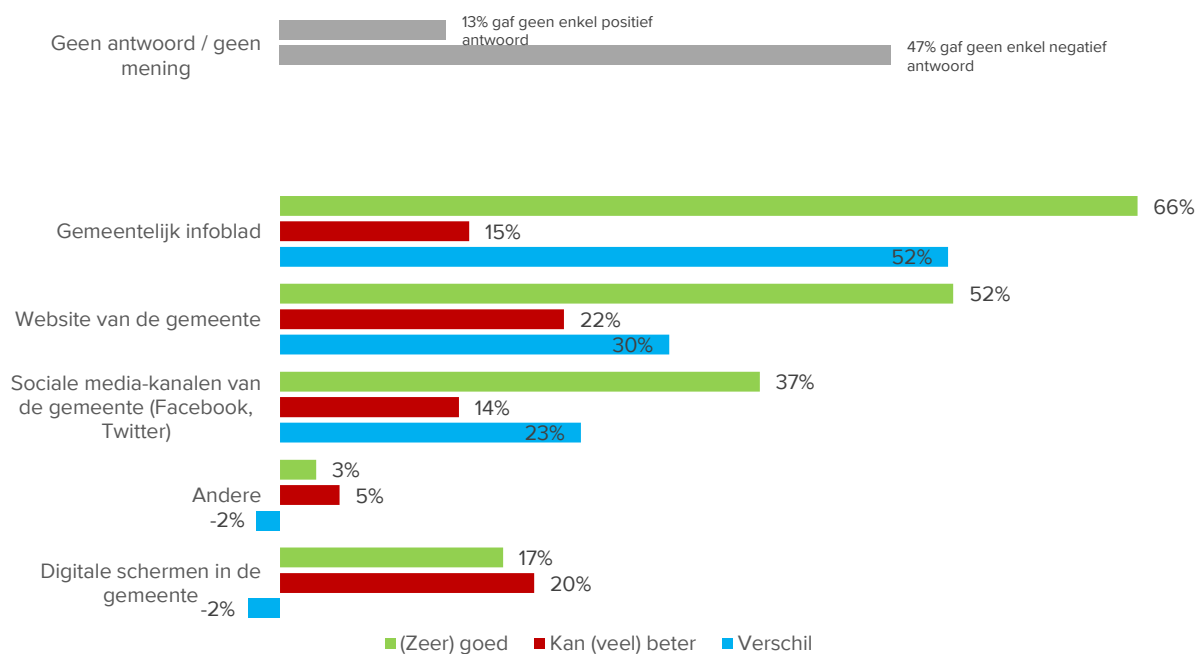
Netheid en veiligheid

▪ Dienstverlening

▪ Gemeentelijke communicatie en informatie

MEER INFO

EWOUT DEPAUW

ewout.depauw@so-lva.be

053 60 77 02